

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BdI Regele Ferdinand No. 5.

A R A D.

Redacția pentru Banat: TIMIȘOARA,
Hotel „Ferdinand” camerele Nr. 21 și 22.

DIRECTOR:

CONST. I. ȘTEFĂNESCU

Ecoul

Apare zilnic la orele 3 după amiază

Note zilnice

În Apocalips se spune că sfârșitul lumii va fi anunțat de anumite semne cari nu vor fi, nicidecât, o binecuvântare pentru omenire.

Nu credem că am fi aproape de infircoșătorul sfârșit (căci Dumnezeu ar rămâne fără clienți la răi dacă s'ar hotări să 'ncheie într'un moment atât de nepotrivit) dar semne se arată.

Văzutu-s'au crime inspăimântătoare, comise de oameni fără o conștiință care să legitimizeze o pedejde de îndreptare. S'a văzut un război crunt, ca între fiarele celei mai sălbatice jungle.

După fapte ca acestea, poți fi îndreptătit să crezi că se apropie un sfârșit. Fie el de mai dinaintele combinat, fie, urmarea naturală a unor întâmplări catastrofale. Da. Oamenii au să se găsească între ei ca bestii și puștii vor mai rămâne. Lupta va fi echitabilă, așa încât nu se va face măcar o selecționare pentru îmbunătățirea speciei. Dar nici un-i nevoie! Antrenați cum sunt oamenii, oamenii nu se vor astâmpăra până nu vor lăsa pământul s'ar. Pentru că nu faptele trecute ne inspăimântă, ci cele pe care le ghicim, în viitor, din configurația sufletelor.

Sudura psihică dintre oameni rămas un utopic deziderat al științei creștine. Niciodată nu va fi această blestemată omenire la formula altui smulgi creștinesc. „Homo homini, lupus” va fi întotdeauna actual. Și în relațiile de mare suprafață și în raporturile dela om la om. Invidia, hrăpăreția, nesațiul vor duce la omenirea de ripă. Bani! Aceștia sunt stăpânitorii oamenilor. Și până când nu vor înțelege cât de efemeră e plăcerea pe care-o dă acest mijloc, egoismul va fi mereu o otrăvă în sânge și un abolid spre lupta de distrugere a celui mai bogat.

Fabricanții de munițiuni, pe lângă că nu se pot sătura de bani, vor să și-i câștige tocmai distrugând, servind omenirii ustensilele morții, fără nici un fior sufletesc. Și dacă aceasta nu însoțește din ură în contra omenirii, dar egoismul își are cel mai însemnat rol. Și egoismul e un sentiment care nu ține, nu poate ține seamă de alții. Vrea să învingă, să acumuleze bunuri, cu orice preț.

Acești fabricanți de armament nu sunt însă singurii inovatori. Ar putea ei să fabrice cât pot de mult, dacă nu s'ar găsi cine să le cumpere marfa!...

Păcatul tocmai aci e însă. Skoala, sau cum vreți s'o numiți... Cât de nobile, cât de suspuse și cât de bogate 'n averi chiar, ar capetele omeniești, li se taie palamalele la vederea unei sume mari. Nu există om să nu fie bogat și cumpărat. Cu bani, cu onoare, cu onoruri sau alte mijloace, nu importă.

Această coruptibilitate, această lipsă de scrupule, face pe conducătorii destinelor omenirii să rămâne în războaie ca pe niște păsări inutile sau neglijabile.

Această stare a conștiințelor, această lipsă de conștiință ne îndreptățește pe noi să ne găsim la un sfârșit. Și dacă nu cu

cataclisme și cu decor pompos dar un sfârșit spiritual-moral, o sfârșeală mai binezis.

Oricât s'ar lupta socialismul și comunismul, chiar de-ar învinge, tot la un deficit ajungem. Pentru că, ce vă închipuiți, dacă a-veea lumii ar fi administrată de comuniune, nu s'ar găsi casieri, administratori economi cari să jinduiască la mai mult? Această poftă nu se poate desrădăcina din sufletul omului.

Armament! Ce ne trebuie? Ca să câștige fabricanții și salariații lor politici? Bun! Pacea însă e mai scumpă și mai necesară de cât viața unor astfel de oameni. De aceea, dacă nu ne simțim capabili să ne scăpăm altfel de ei, să le cumpărăm fabricatele, dar să le-aruncăm în mare. Bani cheltuiți astfel, tot s'ar duce ei. Am economisi însă atâtea vieți, atâtea sbucium și-am putea pune piciorul mai înainte.

P. S.

Franța ne copiază

Până acum ne plângeam mereu că nu suntem originali, ci copiem Franța și în special Bucureștiul copiază Parisul.

Ei bine, acum chestia s'a întors. Nu știm, prietenia Franței e atât de mare încât — galanți cum sunt francezii din fire — voiesc să ne scape de rușine copiindu-ne și ei „dela egal la egal” cum am zice, ori că ne-am mai... smecherit noi devenind... demni de copiat! Fapt este că două importante chestiuni dela noi au sugerat Franța așa încât, la mici intervale de timp, au făcut la fel.

Întâi, cu schimbarea Constituției. Bine că d. Mihalache a fost el la Paris și știe chiar unde-i turnul Eiffel, dar nu credeam să aibă așa trecere. Cum s'a vorbit la noi de schimbarea Constituției, hop! — și Franța: „s'o schimbăm și noi!” Nu ne împăcăm. Trebuie să spună că ideea e a noastră! Altfel nu merge...

A doua chestiune e de o actualitate și mai acută: demisia — remaniere sau remaniere — demisie și retour cum vă place.

N'apud bine să termine Guță al nostru cu „ce fu asta?”, să ne exerocheze vigilența ca cei cu „uite popa, nu e popa!”, până iată că și Doumergue vrea să-i urmeze procedul.

Nu se știe cine va înlocui pe Barthou? La noi nu se știe cine va înlocui pe d. Teodorescu. D. Guță Tătărescu a rezolvat chestiunea demisionând, sărind din șea și iar înapoi, ca un abil căldreț de circ? D. Doumergue vrea să demisioneze și el cu întregul cabinet, pentru că să facă la fel cu Târdeuță. Să ne mai plângem că nu suntem exemplificatori? Bravos Națiune...

d. c.

Și dacă n'ar fi fost unghur...

„Erdélyi Hirlap”, ziarul mironosiților cotoi din Arad, încearcă să admonesteze ziarele românești și'ndeosebi pe noi „ziarul local” pe chestia originii asasinului dela Marsilia, spunând că numai dintr'o eroare de transmisivitate, — până'n prezent, — l'ar fi chemat pe Kelemen Péter așa, sau dintr'un greșit amestec de litere voit tendențios, de acei cari țin să identifice poporul maghiar cu odiosul atentat.

Fiindcă domnilor Maior și Zima Tiberiu, conducătorii „sufletești” ai cotidianului sovini unguresc, nu le place niciodată să se pătrundă de adevăr și aleargă totdeauna la paliative și diversiuni pentru a „apăra”, — cum pretind dânsii că-l apăra, poporul maghiar și nu ireidenta provocatoare inspirată de interesele politicieni ai Budapestei, — îl vom lămurii și'n numărul de astăzi, — le vom dovedi încă odată că nu scapă nici un prilej să fie subversivi, mințind în mod cel mai nerușinat.

Nimeni n'are de împărțit ceva cu națiunea maghiară, cu poporul robit și speculat și astăzi de-o mână de grofi, cari tot ei conduc și în prezent politica statului vecin, infierbântând spiritele cu mirajul revanșei...

Prin urmare, de politica nefastă, pe care o fac perma-

nent conducătorii Ungariei împotriva tuturor statelor successorale, deci și împotriva păcii mondiale, fiecare stat din vecinătatea focarului unguresc, are datoria să se sezeze la timp și să-și ia măsurile cerute de liniștea lor internă, de multiplele interese pe cari le lezează nebunia iredentei maghiare.

Căci nu odată a fost dovedită Budapesta că întreține o campanie de discreditare a tuturor popoarelor ce i-au scăpat de sub tocul cizmei, după războiul mondial; că, a adăpostit și adăpostește pe emigranții autonomiști și anarhiști din statele successorale și că nu scapă nici un prilej, ca prin falsuri și prin propagandă desmățată cu care cheltuiește enorm, să'ncerce revizuirea tratatelor, să incendieze în consecință Europa întreagă.

Ei bine, această pretinsă politică civilizată, dacă e tolerată de poporul maghiar, dacă el se complăce să fie într'una amețit de dansa, fără să se gândească în ce aventură fatală va fi atras într'o bună zi, care nu mai pare atât de îndepărtată, — nu poate lăsa cu brațele încrucișate, nepăsători de abominabilele fapte ce se comit permanent împotriva intereselor vitale, pe toți aceia împotriva cărora sânt îndreptate.

Când Radio Beograd a anunțat Joi, că în urma cercetărilor făcute de autoritățile sârbești, s'a stabilit existența cuibului anarhist (al complicilor deci, ai, indiferent cum i-a fost numele și care i-a fost originea, atentatorului dela Marsilia) pe teritoriul unguresc, în ținutul transdanubian, „Dunántul”, complicitatea, fie și numai prin toleranță, a Budapestei, e vădită.

Sântem foarte curioși să vedem cum și ce o să răspundă guvernul maghiar la intervențiile făcute de guvernul jugoslav, — cum am anunțat ieri la „Ultima oră” — adică până unde va îndrăzni să meargă cu mistificarea, cu minciuna, ca și slugile sale dela Arad, din întreaga Românie și din toate statele cari înconjură Ungaria.

Atât cei dela „Erdélyi Hirlap” cât și toți agenții iredentei maghiare, împânziți pe pământurile tuturor țărilor interesate ca nebunia ungurescă să fie odată potolită, să aibă puțină răbdare, până se vor termina cercetările ce se fac în jurul atentatului dela Marsilia, că se vor minuna și ei de rezultatele pe cari le vor da și au să le închidă gura, pe vecie!

Dinu I. Ștefan

Noi metode revizioniste...

— Observații pe marginea dosarelor d-lui Titulescu. — Atentatul dela Marsilia într'o lumină nouă —

— Lanțul antirevizionist e intact —

București, 12. (Dela corespondentul nostru). — Odiosul atentat dela Marsilia a surprins România în fierberea unei crize de politică internă. Toată lumea aștepta cu răbdare expunerea motivelor cari au făcut pe d. N. Titulescu să-și dea demisia, precum și soluționarea lor, spre calmarea crizei și asigurarea continuității politice.

Expunerea d-lui N. Titulescu a provocat o surpriză enormă, mai cu seamă că este bazată pe un enorm material documentar, cuprins în mai multe și voluminoase dosare. Expunerea d-lui N. Titulescu a fost de natură să astâmpere anumite sburdălnicii ale anumitor oameni politici cu rol conducător, fie că ele erau cu caracter intern, fie că erau în legătură cu politica noastră externă.

În expunerea sa, d. N. Titulescu a prezentat situația externă așa cum ea se poate vedea dela Geneva, în detalii cari dau concluzii mult mai serioase. Problema revizionis-

mului nu mai e o simplă teză de susținut. Oricât de ridicolă ar pare încăpăținarea revizionistilor, ea a îmbrățișat acum o nouă tactică și nu exagerăm când afirmăm, că mijloacele de luptă se apropie de metodele extremiste.

Corupția, imixtiunea în treburile politice interne și poate chiar exterminarea celor considerați o piedică pentru ideaiul revizionist, iată metode cari, după surse nedesmintite, sunt împinse în programul acțiunii revizioniste. Împotriva acestor perspective nu se poate decât cu forțe unite și pe un singur front. Orice breșă, cu sau fără voie, duce la catastrofă.

Asasinatul dela Marsilia, privit prin prisma celor de mai sus, primește un nou sens. Nu este crima unui fanatic, în care sentimentul național, în urma vre-unei jigniri a fost dus la paroxism. Mai verosimilă este părerea, până acum în mod voalat exprimată, că asasinul — împreună cu complicității săi — au fost în slujba unei puteri streine, probabil,

revizionistă, care avea tot interesul, să împiedece discuțiile dintre Regele Alexandru și Barthou, discuții a căror menire era, o apropiere a Italiei de Jugoslavia, deci o întărire a cercului de state antirevizioniste, cari cuprind centrul Europei.

Desigur, gloanțele de la Marsilia au sfârșit lanțul apărării în contra revizionismului. Două verige, din cele mai utile, doi exponenți ai înfrățirii între popoare, au căzut. A fost un moment de emoție. În clipa reculegerii însă lanțul apare tot atât de sigur și tot atât de hotărât.

Ori cât ar lucra dușmanii păcii în acest moment de durere și jale, ca să distrugă forța Genevei, granitul care o suportă, plămădit din dreptatea cauzelor ce le apasă, nu putea fi năruit.

Cine sunt acești dușmani ai păcii, până în prezent nu se poate ști precis. Bănueli sunt. Și zările cari și-au exprimat aceste bănueli, n'au fost desmintite de nimeni.

Românii și cartea maghiară

— Ardealul inundat cu cărți unguerești —

Ca urmare la cele scrise de noi sub titlul „Cărți unguerești” publicăm articolul confratelui N. Trăistaru, care tratează alte laturi ale acestei chestiuni.

Cartea românească merge slab. N'a mers niciodată bine, dar acum se mișcă și mai greoi. Motivul, pentru care cartea noastră nu se vinde, este căutat firește în criza financiară în care ne sbatem la disperare.

Motivul nu e destul de acceptabil. Cine are obiceiul să pună mai des piciorul prin librării, a putut desigur să facă constatarea, că cei mai buni cumpărători de cărți sunt oamenii săraci și nu cei bogăți. Ca și cum bogăția amortește mințile omului și îi îndreaptă pofta spre plăceri, cari nu pretind sfurtări intelectuale. Sunt și excepții, dar prea puține.

În Ardeal cartea românească nu și-a putut cuceri nici până azi locul pe care îl merită în atenția publicului românesc. Deși au trecut atâtă ani dela prăbușirea stăpânirii unguerești, cartea maghiară face și acum o concurență simțitoare celei românești. Aceasta se poate datoră obișnuinței din trecut, fie unui interes al românului ardelean, de a se informa și asupra „celor ce se mai scrie pe la unguri”.

În primii ani de după Unirea, cartea unguerească de dincolo de graniță a fost prohibită în România, fiindcă vecinii noștri aveau obiceiul să așeze între filele ei diferite tipăriți iredentiste. Mai târziu însă, editurile dela Budapesta și-au luat obligațiunea de a se cuminti. În urma acestei înțelegeri — care de multe ori nu a fost respectată de vecini — Ardealul a fost împănăt cu cărți, reviste și ziare dela Budapesta, cari se vindeau ca pâinea caldă.

Un sistem

Editurile din Ungaria sunt organizate și lucrează în toate chipurile pentru a și câștiga cititori. Printre altele întrebunțază și sistemul abonaților care s'a dovedit rodnic. Cititorii se abonează la diferite serii de cărți sau la operele complete ale cutărui scriitor (maghiar sau străin) pe cari le primesc cu punctualitate lunar, bilunar ori săptămânal.

Abonați

Un număr foarte mare de abonați, îl au editurile maghiare în Ardeal. Am avut posibilitatea să urmăresc câțiva ani de zile desfacerea cărților maghiare la noi și am putut să mă conving, că acești abonați nu sunt numai de naționalitate ungară. Foarte mulți dintre ei sunt români și încă frunțași ai vieții românești, — mai mult sau mai puțin. Constatarea e surprinzătoare și e o inconștientă să susținem cu bani românești propășirea editurilor maghiare în detrimentul celor românești. Am căutat să-mi explic aceasta prin faptul, că editurile dela Budapesta lucrau în condițiuni tehnice superioare (deși mult mai scumpe) și lansau o bogată literatură de traduceri valoroase de scriitori străini. Dar în ultimii ani și editurile românești au adoptat cele mai bune condițiuni teh-

nice și au împănăt piața cu numeroase traduceri bune din literaturile mondiale. Era firesc deci, ca cititorii români ai cărții maghiare să se îndrepte spre cartea românească. Și totuși nu s'a întâmplat.

Monografia Ungariei

Dacă nu s'ar părea așa de grav faptul, că românii se folosesc de cartea unguerească pentru a intra în domeniul literaturii mondiale sau pentru a cunoaște literatura ungară, — el apare însă în toată gravitatea, când observi că banul românesc sprijinește și lucrările tendențioase cari urmăresc un scop de propagandă iredentistă. Printre altele, s'a expedit dela Budapesta în Ardeal o voluminoasă lucrare intitulată „Monografia Ungariei”. E o carte de propagandă maghiară, lucru pentru care a fost tipărită și în câteva limbi străine, ca să fie răspândită dela o margine la alta a pământului, mai ales că ea se ocupă cu situația Ungariei dinainte de desmembrare și cu cea actuală, făcând o comparație din care să iasă în evidență „nedreptatea” ce i

s'a făcut Ungariei. Agenții editurii au dat raită prin orașele ardelenesti, de unde au adunat numeroase abonamente la această monografie. Mare mi-a fost mirarea, când am văzut printre abonați multe nume de intelectuali români. Iar organele noastre în drept au binevoit — de ce oare? — să aprobe intrarea în țară a unei astfel de lucrări, cum de altfel s'au mai aprobat multe altele de același gen.

Nu suntem dușmanii literaturii maghiare, cu care am dori o legătură de frățietate și pe care scriitorii români au tradus-o într'o măsură însemnată, dar iarăși nu înțelegem ca larga noastră generozitate să meargă până la nepăsătoare tolerare a răspândirii în bună voie a publicațiilor tendențioase dela Budapesta, pe teritoriul țării românești. De aceea condamnăm gestul inconștient pe care îl fac atâția români, lăsându-se înșelați de agenții tiparitelor iredentiste din capitala Ungariei. Căci continuând tot așa, vom pierde dreptul de a ne mai revolta de proporțiile luate de propaganda maghiară.

400 mii tuberculoși în România

București. — D. dr. Mangiurea, un cunoscut medic din Capitală, a scris o carte despre tuberculoză, dând la iveală date statistice foarte importante. Astfel, scrie d sa, în România sunt 400 de mii de tuberculoși. Față de acest copleșitor număr de bolnavi în întreaga țară sunt numai 2004

paturi pentru acești suferinzi și ar necesita cel puțin 18 mii de paturi. Sunt apoi state în Europa în care se adună prin liste de subscripție lansate de stat câte 20—100 mii lei, pe când în țara noastră bolnavii tuberculoși sunt neglijați atât de stat cât și de public.

Procesul comuniștilor din Oradea

— Consiliul a rostit astăzi sentința —

Cluj. — În cursul unei ședințe am anunțat că autoritățile din Oradea în urma unor îndelungate cercetări au reușit să aresteze pe tinerii Irma Schwartz, Antal Schmalzer, Margharetă Lefkovits, Ella Engler, Ladislau Schwartz și Ion Waxenekel periculoși comuniști. Această organizație comunistă plănuită în acest oraș începerea unei mari acțiuni de propagandă comunistă printre muncitorii dela industriile din Oradea, pentru ca pe urmă să provoace mari dezordine cu ocazia zilei de 1 August. În acest scop ei începuseră deja să distribuie în toate cartierele orașului manifeste și broșuri cu caracter comunist. Cu ocazia percheziției făcute la domiciliul membrilor, la sediul organizației comuniste din orașul de pe graniță s'au putut găsi numeroase broșuri comuniste precum și timbrul roșu în mari cantități.

Arestați și deferiți instanțelor justiției militare pro-

cesul lor s'a judecat Miercuri înainte de amiază în fața consiliului de război de pe lângă corpul șase armată de sub președinția d-lui colonel Artur Dan, care în urma desbaterilor de Miercuri a condamnat pe Irma Schwartz la un an închisoare, pe Margharetă Lefkovics și Ella Engler la câte trei luni închisoare pe Ladislau Schwartz la șase luni închisoare iar pe Iosif Waxenekel l-a l-a condamnat în lipsă la cinci ani închisoare.

Agresorii dela „Facla” la consiliul de război

Joi dimineață, prefectura poliției Capitalei a trimis, sub stare de arest la consiliul de război, pe av. Emilian, președintele tineretului cuzist, și Nistor, acuzați că au luat parte la agresiunea dela ziarul „Facla”. Parchetul militar și-a declinat competența, cei doi tineri au fost trimiși la parchetul tribunalului de Ilfov.

Un caz curios

— La frontiera Țării Românești, un minoritar este intermediarul firmei „SLOVA”

Cetitorii noștri își mai amintesc, despre cele scrise în ziar despre felul cum se distribuie ziarele budapestane, de către fosta firmă Pallas, din Cluj, azi transformată în „Slova”, care este lagărul de distribuire al acestor ziare.

Știut este că, pe planul geografic în partea de vest a acestei țări, avem așezată comuna Curtici cu o populație curat românească, afară de 2-3 familii de evrei maghiarizați. Curticiul este totodată și cel mai important punct de trecere frontierei, prin care zilnic intră în țară, de două ori la zi, mii de exemplare de ziare, cărți și alte publicațiuni străine. De aici mai departe aceste ziare se repredau în di-

ferite direcții și pentru multe destinații din țară.

Cu aceste lucrări firma „Slova” a autorizat pe unul dintre acești evrei cu numele Grünbaum, care pe lângă veniturile ce aduce prăvălia sa o mai primește și un salariu de 3—4 mii lunar. *Intrebăm, dacă autoritățile actuale, în cadrul programului este înscrisă apărarea națională, mai admite și tolera pe acest intermediar minoritar să exercite serviciul său, care este în legătură cu interesul apărării naționale, mai ales când în aceasta comună găsim atâtea elemente românești fără slujbă.* Deocamdată numai atât.

Primăria Municipiului Arad

Nr. 26.060-1934.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați, că Primăria Municipiului Arad, în ziua de 29 Octombrie 1934, ora 11 a. m.

va ține în biroul Serviciului economic, camera Nr. 59, licitațiune publică cu oferte închise și sigilate, pentru vânzarea unei cantități de cca 2 și jum. vâgoane grâu.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu Art. 88-110 din legea contabilității publice și potrivit normelor de licitații în vigoare.

Ofertanții cari vor participa la licitațiune vor depune odată cu oferta în mâinile comisiei de licitații și o garanție provizorie de 5% din valoarea ofertei, în numărul ori efecte garantate de Stat. Caetul de sarcina se poate vedea în camera Nr. 59 a primăriei.

Arad, la 11 Octombrie 1934.

Primăria Municipiului Arad

Folosiți bateriile

„Galvani”

Episcopul Ivan ce făcea de onoare al Clujului

Cluj. — În aula primăriei locale s'a desfășurat, azi, solemnitatea decernării diplomei de cetățean de onoare P. S. Sale Episcop Nicolae Ivan. La solemnitate au participat mulți intelectuali clujeni.

A luat cuvântul d. primar al municipiului care a arătat meritele P. S. Sale. A răspuns apoi P. S. Sale Episcopul Ivan.

Cinematograful

CENTRAL

Programul de azi:

WONDER BAR

Dolores del Rio
Al Jolson,
Kay Francis,
Ricardo Cortez

Reprezentările

a orele 5, 7.15 și 9.15 seara

Prețuri normale.

SELECT

(Crucea Roșie)

Programul de azi!

Repriză!

Simfonia neterminată

Martha Eggerth,
Hans Jary

Reprezentările

la orele 5, 7.15 și 9.15 seara

CORSO

La orele 5, 7 $\frac{1}{2}$, 9 $\frac{1}{2}$

Azi premieră!

La Budapesta a rulat în 4 cinematografe odată filmul stărilor celor mai mari

Gustav Fröhlich,
Paul Kemp,
Adele Sandrock,
Luise Ullrich

Printul din poveste

Bilete se vând de înainte!

INTERCONTINENTALA

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ DE TRANSPORTURI ȘI COMUNICAȚIE

FACE TRANSPORTURI ȘI VĂMURI PE ÎNTREG GLOBUL

Dacă iubiți adevărul; dacă aprobați campaniile noastre de salubritate națională, aveți singura posibilitate de a susține eforturile noastre: **PLĂTINDU-VĂ ABONAMENTELE ȘI ABONÂND PE AMICII VOȘTRI.**

Corpul Regelui Alexandru spre Belgrad

— Identificarea asasinului întimplă greutăți —

Miercuri dimineața la ora 11 și 45 corpul Regelui Alexandru a fost depus pe catafalca în capela mortuară.

Regele Alexandru este îmbrăcat în uniforma de general al armatei sârbe pe care a ilustrat-o într'un mod magnific în timpul războiului. Pe pieptul său se află marea cordoană al Legiunii de Onoare, medalia militară și Crucea de Răsboiu.

Pe catafalca a fost pus un mare drapel tricolor, precum și insignele regale.

O coroană din partea trupelor franceze care au luptat în orient în timpul războiului, a fost așezată între două sfenice de argint. Iar pe catafalca au fost depuse coroane din partea d-lui Lebrun, președintele Republicii.

Catafalcul lui Barthou este așezat alături de catafalcul Regelui.

În obscuritatea capelei figurile celor doi iluștri dispăruți au întipărită o uimitoare seninătate.

În fața rămășițelor pământești ale Regelui Alexandru, Regina Maria a Jugoslaviei, însoțită de d. Lebrun, rămâne vreme îndelungată într'o piașă reculegere. Sunt deasemeni de față d-nii Tardieu și Herriot.

Apoi Regina Maria și președintele Republicii se retrag.

De jur împrejurul catafalculor, ofițeri superiori francezi fac de gardă.

La ora 15, rămășițele pământești ale Regelui Alexandru au fost transportate în port, pentru a fi imbarcate pe crucișătorul „Dubrovnik”.

Într'o atmosferă de nespūsă tristețe, în sunetele impului jugoslav și „Marsiliei”, cortegiul funebru s'a pus în mișcare, ducând spre port, conșciugul în care odihnesc, rămășițele Regelui Alexandru.

Carul funebru, precedat de un car cu imense coroane, era urmat de președintele Lebrun, M. S. Regina Maria a Jugoslaviei, familia regală, d-nii Tardieu și Herriot și de o mulțime nesfârșită, covârșită de durere.

Cortegiul a străbătut străzile principale ale orașului.

Conșciugul a fost ridicat de ofițerii jugoslavi și dus pe bordul crucișătorului „Dubrovnik”.

La ora 16 și 30, vasul a ridicat ancora și s'a îndreptat spre Sud-Est, ducând spre patrie rămășițele Regelui Alexandru al Jugoslaviei.

Transportarea rămășițelor pământești ale Regelui Alexandru pe bordul crucișătoru-

lui „Dubrovnik” a fost anunțată la Belgrad prin lovituri de tun, trase din cinci în cinci minute, dela ora 4 până la ora 6 d. a.

Clopoțele bisericilor au sunat în tot acest timp.

Crucișetorele franceze „Colbert” și „Duquesne”, contratorpiloarele „Gerfaut” și „Vautour” vor escorta crucișătorul jugoslav „Dubrovnik” până în Jugoslavia.

Asasinul n'a fost încă identificat

BELGRAD. Identitatea asasinului n'a putut fi încă stabilită. Trei persoane purtând numele de Kelemen au fost arestate; au fost însă eliberate imediat, deoarece erau absolut onorabile.

Din Zagreb a plecat în ziua de 6 Octombrie spre Marsilia un spaniol, care se numește Kelemen. La Marsilia a venit în ziua de 9 o telegramă cu text care pare convenit. El n'a putut fi până acum găsit.

Consulul cehoslovac din Zagreb, a cărui semnătură figurează pe pașaportul găsit asupra asasinului, nici nu se afla la Zagreb în ziua de 30 Mai 1934, data semnăturii. Faptul că asasinul nu cunoștea această absență a consulului, confirmă părerea că el nu este din Zagreb și că nu avea legături cu cercurile croate.

Tot mai mult se crede că asasinul ar fi un revoluționar macedonean, așa cum îl arată și tatuajul de pe corp. Atentatul ar fi deci un act de răzbunare al lui Ivanciu Mihailoff. Va trebui totuși să se examineze vechimea tatuajului, căci dacă este de dată recentă, a fost făcut pentru a încerca cercetările.

Cercurile conducătoare ale Italiei sunt de părere că inspiratorii asasinatului din Marsilia trebuie să fie căutați numai în cercurile pentru cari era desavantajoasă apropierea între Italia și Jugoslavia, bazată pe acordul ce urma să intervină între ele în privința problemei austriace.

Diverse comentarii

Presa suedeză crede că atentatul din Marsilia a fost dictat de politicieni, cari din tot sufletul doresc prăbușirea politicii de pace.

Oficiosul guvernamental „Social-democraten” nu ascunde, că după părerea lui, asasinarea regelui Alexandru s'a produs din inițiativa și cu participarea (Continuarea în pag. IV)

Invățători și elevi români,
Cumpărați cărțile și rechizitele școlare la

LIBRĂRIA

„CARTEA ROMÂNEASCĂ”

Bulevardul Regele Ferdinand I. Timișoara

CARE ESTE CEA MAI BINE ASORTATĂ LIBRĂRIE ROMÂNEASCĂ DIN TIMIȘOARA
SE ACORDĂ RABATURI MARI

SPRIJINIȚI COMERTUL ROMÂNESC, DAȚI AVÂNT CULTURII ROMÂNEȘTI!
— PREȚURI EXTREM DE AVANTAJOASE!!! —

Testamentul de politică externă al regelui defunct

Paris. — La Paris ca și la Marsilia decorarea monumentelor publice care urmau să servească la primirea solemnă a Regelui Jugoslaviei, consacrand amicitia dintre cele două popoare, slujesc acum ca decor funebru.

Pretutindeni drapelele naționale sunt îndoliate.

Totuși, tragicul atentat nu va împiedeca câtuși de puțin ca voința pacifică a Regelui Alexandru în vederea refacerii Europei să nu se manifeste.

Intr'adevăr au fost găsite textele discursurilor pe care Suveranul Jugoslaviei urma să le pronunțe în cursul sederei sale în Franța.

Astfel, în răspunsul pe care Regele Jugoslaviei urma să-l dea la discursul d-lui Lebrun, Suveranul avea să pronunțe cuvintele următoare:

„Nu ași putea răspunde mai bine la elocvențele și cordialele cuvinte adresate de către dvs. decât prin zănd acest prilej, care este unul din cele mai solemne din viața mea de la război încoace, pentru a vă exprima sentimentele care însuflețesc întreaga națiune jugoslavă și de care eu însumi sunt profund stăpănit. Acestea sunt sentimentele de afecțiune, de admirație și de recunoștință față de marea națiune franceză.

„Toată lumea știe că noi iubim Franța. Această afecțiune are rădăcini în adâncul ființei noastre. Căci admirația Jugoslaviei pentru Franța nu datează de ieri. În istoria națiunii jugoslave trebuie să-i căutăm originile. Veacul care leagă Jugoslavia actuală de Illyria lui Napoleon și de Serbia lui Karageorghe s'a încheiat printr'o ineluctabilă necesitate istorică cu rezultatele ei logice și firești.

„Evenimentelor îndepărtate la care au luat parte strămoșii noștri le-au urmat evenimente mai apropiate la care am participat noi înșine.

„Admirăm Franța nu numai pentru opera îndeplinită de ea în realizarea destinului noastre naționale, ci și pentru misiunea sa universală, care n'a încetat să se exercite prin strălucirea gândirii franceze și prin acțiunea Franței în lume. O admirăm pentru echitatea actelor sa-

le, căci ori de câte ori dreptatea a avut să lupte împotriva nedreptății, Franța a fost în fruntea acestei lupte”.

În cursul discursului pe care Regele Alexandru avea să-l rostească la primăria Parisului, Suveranul după ce reamintea primirea făcută tatălui său, Regele Petru, la Paris în 1911, urma să spună:

„Inimile ambelor noastre capitale vor bate totdeauna la unison. Apărarea drepturilor noastre precum și menținerea păcii generale ne împun același ritm care decurge în mod firesc din strânsa solidaritate dintre ambele noastre patrii”.

Cu prilejul recepției care urma să aibă loc la Școala militară de la Saint Cyr, Regele Alexandru trebuia să rostească următoarele cuvinte:

„Vizita mea la această ilustru școală, al cărui elev a fost tatăl meu, constituie pentru mine un act de pios pelerinaj pe care mă onorez să-l pot îndeplini, însoțit de președintele Republicii franceze.

„În această școală tatăl meu a învățat din copilărie să cunoască marea virtuți de onoare și de curaj cari totdeauna au adus armatei franceze admirațiunea lumii.

Această glorioasă școală înăuntrul căreia au fost puși germenii strânsi și constanței noastre colaborări, va rămâne ca un veșnic simbol al legăturilor care ne unesc și care au adus la fraternitatea de arme încheiată pe frontul oriental între armatele franceze și cele sârbești, al căror comun și eroic trecut umple cu o legitimă mândrie inimile ambelor noastre națiuni”.

Știri politice

În urma insistențelor depuse pe lângă d. Dinu Brătianu, șeful partidului liberal, a acceptat să vadă pe d. Tătărescu. Intrevederea a avut loc încă în cursul dimineții de azi.

Sămbătă se va trimite spre publicare prospectul împrumutului intern.

Ministrul de finanțe d. Victor Slăvescu, ține neapărat ca

subscrierile să înceapă la 1 Noembrie.

D. Ion Mihalache a renunțat definitiv la voiajul d-sale în Italia.

Șeful partidului național-tărănesc, pregătește acum congresul general al partidului care va avea loc la începutul lunii viitoare.

LA 15. OCTOMBRIE

SE DESCHIDE

ȘCOALA SECUNDARĂ PARTICULARĂ

A

PROFESORULUI VICTOR CABA
PROFESORI ȘI PROFESOARE DE SPECIALITATE
PENTRU FIECARE MATERIE

CURSURI ORDINARE ȘI CONDENSATE (simplificate)
Lețiuni individuale și în grupuri restrânse. Meditații sistematice și preparări pentru orice fel de examene particulare. Curse matinale, după masă și serale.

IN PLĂNUIRE:

CURSURI DE CULTURĂ GENERALĂ

Cursuri pedagogice pentru învățarea limbilor: română, franceză, engleză, germană și italiană și pentru adulți.
Matematică comercială, corespondență comercială, contabilitate, steno și dactilografie.

Muzică, desen și pictură.

Inscrieri și informațiuni:

ARAD, STRADA NICU FILIPESCU Nr. 29.

BANCA VICTORIA S. A. ARAD

Incunoștințare

Prin prezenta, cu onoare incunoștințăm pe ono-rații noștri depunători și pe ceilalți creditori că, sprijiniți pe art. 52 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane și în baza ofertei ce am lansat, am încheiat un aranjament amiabil cu creditorii noștri reprezentând majoritatea creanțelor, astfel că, în conformitate cu legea, acest aranjament de plată a devenit obligatoriu pentru toți creditorii băncii noastre.

În sensul aranjamentului, plata datoriilor noastre urmează să se facă pe o cotă de 35%, plătită număr în 10 rate egale, anuale, cu dobândă de 1%, începând cu 1 Februarie 1935.

Arad, la 6 Octombrie 1934.

DIRECȚIUNEA

Germania și revizionismul maghiar

Revista germană „Erwachendes Europa” publică în numărul său din 9 Septembrie a. c. un foarte interesant articol al d-lui Karl Herman Thiel, privind raporturile dintre România și Germania.

Studiul acesta apare într'un moment foarte potrivit. El este, într'adevăr rezultatul unor atențe și obiective observări a desfășurării vieții publice din România și a punctelor de atingere, pe cari această atmosferă delanoi le are cu viața politică a Germaniei. Dar el prezintă azi, când anumite interese caută să acrediteze svonul că Ungaria revizionistă are în spatele ei sprijinul Germaniei, un interes deosebit. Iată ce se știe în Germania despre drepturile noastre în Ardeal și cât de fără teme este privită acțiunea revizionistă a Ungariei:

„E poate bine — scrie d. Karl Hermann Thiel — să lămurim unele lucruri puțin cunoscute în Germania. Dacă luăm ca bază compoziția etnică a teritoriilor deslăpitate de Ungaria vom ajunge la concluzia, că ele aparțin cu tot dreptul României. Populația ungurească mai nume-

roasă nu există decât la periferia de vest, în orașele mai mari ca de pildă Timișoara, Oradea, Cluj, și în fine, în partea răsăriteană a Ardealului, unde se află așa zisul ținut secuesc. Toate aceste fragmente de populație ungurească nu pot fi considerate însă de cât ceiașe sunt: **mici insule în masa compactă a celor 14 milioane de români, și nu poate nimeni pretinde, ca de dragul celor câteva sute de mil de unguri** — mai multe milioane de români să fie ruși din ținuturile în care locuiesc în masse compacte!”

În continuare, cu aceeași obiectivitate, d. Karl Herman Thiel constată îmbucurătorul curent de opinie publică, manifestat în deosebi în rândurile tineretului intelectual, care părăsește doctrina democratică, lipsită de rezultate bune, înregimentându-se în rândurile celor cari văd în dictatură, după experiența Germaniei și Italiei, singurul mijloc de bună îndrumare a statului român.

Pe lângă aceasta, un regim dictatorial ar mai fi și un mijloc de cimentare a raporturilor de prietenie cu Germania.

Corpul Regelui Alexandru spre Belgrad

(Urmare din pag. III-a)

ciparea cercurilor germanofile din Jugoslavia.

Oficiosul partidului conservator „Swenska Tagbladet” arată, că după știrile din Paris, cercurile franceze admit prezumția că „asasinatul a fost conspirat de Germania”.

Varșovia. — Toată presa polonă în unanimitate arată că moartea conducătorilor Franței și Jugoslaviei, țări aliate cu Polonia, a zdruncinat chezașii principale ale Europei pacifiste. Oficiosul „Kuryer Poranny” scrie:

„Dela asasinatul din Serajevo încoace nu a mai fost nici un altul, legat de consecințe politice mai complicate... Defunctul Barthou a pierit în momentul, când era la punctul suprem al realizării planurilor sale largi în politica internațională”.

Agitații în orașele jugoslave

BELGRAD. — În toată țara continuă să domnească o profundă consternare față de tragicul sfârșit al Soveranului Jugoslaviei.

În diferite localități domnește oarecare agitație. În special la Zagreb și Ljubliana au avut loc manifestații în cursul cărora asistența a proferat strigăte ostile la adresa Ungariei.

Instalarea regentei în Jugoslavia

Belgrad. — Camera și Senatul jugoslav s'a întrunit ieri în adunare națională și au procedat conform indicațiilor din testamentul defunctului rege Alexandru, la instalarea regentei, care va funcționa până la majoratul Regelui Petru al II-lea.

După deschiderea adunării, au prestat jurământul de cre-

dință Regelui Petru II: Primadată prințul Pavel Carageorgevici, după dânsul a urmat senatorul Stankovics, apoi al treilea regent d. Ivo Perovici, banul — banovinei Sava.

Regența astfel constituită a luat jurământul deputaților și senatorilor.

Depunerea jurământului s'a petrecut într'o atmosferă foarte indoliată, mulți dintre deputați și senatori au rostit textul jurământului plângând.

Actul depunerii jurământului a fost așteptat de mai multe mii de oameni, cari stăteau în fața parlamentului. La eșirea din parlament membrii regentei au fost îndelung ovaționați.

Sosirea la Belgrad

BELGRAD. — Sosirea la Belgrad a rămășițelor pământești ale regelui Alexandru, este așteptată pe Sâmbătă sau Duminecă.

Cu începere de azi, o baterie a garnizoanei Belgrad va trage, până la sosirea rămășițelor pământești ale regelui Alexandru, salve de tunuri, zilnic, între orele 4 și 5 d. a.

Când va avea loc înmormântarea

BELGRAD. — Înmormântarea regelui Alexandru a fost fixată pentru Miercuri. La Belgrad se așteaptă sosirea a numeroase personalități din diferite state. Astfel se afirmă că la înmormântare vor participa: A. S. R. Principele Nicolae al României, regele Boris al Bulgariei, prințul Chiril al Bulgariei, prințul George al Angliei și ducele de York, Mustafa Kemal Pașa și prințul Nicolae al Greciei.

O murdară afacere a d-nei dr. Vörös Laci

— Cum se restituie lucrurile „împrumutate” —

Imediat după moartea d-rului Sever Miclea, în „Ecol” a apărut un reportaj, în care se spunea precis, că din masa succesorală rămasă după regretatul avocat arădan, proprietarul ziarelor „Erdélyi Friss Ujság” și „Aradi Ujság”, — dr. Vörös Laci — a înhățat vre-o 20 covoare persiene, tave de argint și alte obiecte ce — zicea el sau altcineva foarte apropiat lui — că-i compet, în baza unui oare care drept. Atunci chestiunea n'a avut nici o urmare, sau și dacă a avut, ea n'a transpirat în public, din motive ușor de înțeles.

De atunci a trecut vreme lungă. Nimeni nu s'a mai ocupat cu chestiunea aceasta. Iată însă că revista „Vădirat” din Timișoara, într'un număr recent, publică lucruri menite unui senzațional rar în orașul nostru.

O chestie moartă, invie

Revista amintită, plasează toată afacerea pe planul real. Eroul afacerii, este d-na dr. Vörös Laci, — deci eroină, care în timp ce dr. Miclea era bolnav în streinătate, sub diferite pretexte s'a introdus în locuința acestuia, „donându și” (sublinierea este a noastră) de-acolo covoare, argintărie și alte lucruri de preț.

Natural, familia decedatului, a observat lipsa obiectelor și după înmormântare a luat la răspundere pe d-na dr. Vörös Laci. Dumneaei a

răspuns că toate obiectele „duse” formează proprietatea ei exclusivă, fiind numai împrumutate d-rului Miclea. Familia, care cunoștea situația, a intenționat denunțarea d-nei dr. Vörös Laci. Atunci nu s'a făcut, deoarece câțiva amici ai decedatului au făcut pe lângă d-na Vörös o energetică intervenție, în urma căreia, soția directorului de ziare și proprietara magazinului „Comisio”, a restituit obiectele pretinse.

Mal sunt încă!

Dar partea într'adevăr senzațională a reportajului din „Vădirat” este acolo, când afirmă, că d-na dr. Vörös Laci n'a restituit toate lucrurile, că în posesiunea sa mai sunt încă o brătară de aur cu pietre scumpe, o carte rară, un birou, etc., și pentru cari familia a făcut contra ei denunț penal.

Cercetările au început. După ce ele vor fi încheiate, vom căuta și noi să publicăm rezultatul lor.

Delimitare morală

Sâmbăta trecută, când o gazetă săptămânală s'a ocupat de chestiunea aceasta, agenți dr-ului Vörös și ai „doamnei” sale, au cumpărat de pe piață toate exemplarele din ziar. Este o metodă și aceasta, care numai bine completează tabloul moral al acestora, schițat mai anii trecuți când în prăvălia d-nei Vörös, poliția a găsit niște bijuterii scumpe, cumpărate

dela un spărgător. Chestiunea s'a întâmplat cam în felul următor:

S'a produs o spargere furându-se niște bijuterii foarte scumpe. După câteva zile, poliția a arestat pe autorul spargerii, care luat la rost a spus că bijuteriile le-a vândut magazinului „Comisio” pentru 1500—2000 lei.

Vă'nchipuiți valoarea lor dacă d-na Vörös a dat pe ele atâția bani, când pentru un aparat fotografic în valoare de 3000 lei a oferit numai 300 lei.

Luată la rost de poliție d-na Vörös s'a apărut spunând că n'a știut că bijuteriile sunt de furat și că vânzătorul este spărgător. Ciudată apărare, că doar spărgătorul n'o fi fost îmbrăcat după ultimul jurnal și n'o fi venit la prăvălie cu mașina!

Cum vinde?

Amintim mai sus, că d-na dr. Vörös a oferit 300 lei pentru un aparat fotografic în valoare de 3000 lei. Cel căruia i s'a oferit această sumă, scandalizat, a trimis pe un prieten al său, să întrebe, de costul unui aparat similar, zărit în prăvălia d-nei Vörös. S'a dus și a cerut 2400 lei pe el, spunând că mai ieftin nu dă.

După cea mai simplistă socoteală, acest preț reprezintă un câștig 800%. Deci uzură.

— Acesta este tabloul moral al d-nei dr. Vörös Laci, soția directorului ziarelor „Erdélyi Friss Ujság” și „Aradi Ujság”!... dr. Tokerao

Ultima oră

Amestecul Ungariei în atentatul dela Marsilia

Cu cât cercetările înaintează se dovedește tot mai mult complicitatea oficialității ungurești

— Prin telefon dela corespondentul nostru din Beograd —

Beograd, 12 Octombrie 1934.

— Cercetările în jurul complotului care a pus la cale suprimarea marelui rege Alexandru, a lui Barthou și a celorlalte personalități, au stabilit cu precizie următoarele:

De mai mulți ani teroriștii croați au adăpost pe teritoriul maghiar, iar cel mai important cuib al anarhiștilor dușmani integrității Jugoslaviei este cel dela Jankapuszta, vis-a vis de Subotița.

Ofițeri activi unguri îi instruiesc pe teroriști cum să mănuiască armele și materialul explosibil. De acolo, s'au trimis totdeauna, bombe, grenade etc., în Jugoslavia.

Autoritățile sârbești au stabilit numele tuturor complicilor lui Kelemen Péter dela Jankapuszta, cum și al reprezentanților autorităților maghiare, cari protejează și stau în direcția legătură cu complotiștii

croați, refugiați în Ungaria. S'a mai stabilit deasemenea, că s'a recurs de către căpeteniile complotiștilor la tatuajul, — de foarte recentă execuție, — depe trupul atentatorului încetat din viață și la falsificarea pașaportului, numai cu scopul derutării, pentru a se bănuși că atentatorii sânt macedoneni sau cehoslovaci... Cercetările continuă.

Și o escadrilă Italiană din zece vase îl excorțează pe „Dubrovnik”

Radio Beograd, a comunicat astăzi Vineri, la orele 14, în legătură cu funeraliile regelui Alexandru și următoarele:

În semn de omagiu pentru regele ucis mișelește și ca o dovadă a frumoaselor sentimente pe cari le nutrește Italia față de Jugoslavia, au eșit în largul mării în întâmpinarea crucișătorului „Dubrovnik”

și-l vor excorta până la Spalatto și două crucișătoare, două contra-torpile și șase submarine italienești.

Tristul dar impunătorul cortegiu marin va sosi Duminecă la Spalatto.

O bombă a explodat la Sarajevo și a distrus palatul poștei

Tot Radio Beograd a mai anunțat că, azi, Vineri, înainte de dejun, explodând o bombă, la Sarajevo, pusă de mâni criminale la poștă, a distrus complet palatul, cauzând și multe victime.

Populația infuriată și de această îndrăzneală a mers și a devastat școala catolică a minorităților din acel oraș.